

BIÊN BẢN PHÒNG VẤN SÂU
ĐẠI DIỆN HỘ KHÁ – XÓM 5 – XÃ YÊN HỒ - ĐỨC THỌ - HÀ TĨNH

Người thực hiện phỏng vấn: Nguyễn Thị Văn

H: Giới thiệu, chúng tôi về đây là nghiên cứu các vấn đề liên quan đến người dân do ảnh hưởng của bão lũ, lụt, muốn tìm hiểu xem người dân ở đây ứng phó với các vấn đề này như thế nào. Mình ứng dụng các kinh nghiệm dân gian của các cụ vào việc dự báo lũ lụt như thế nào?

Đ: Vâng

H: Tôi xin giới thiệu với anh, tôi tên là Văn, anh tên là gì ạ?

Đ: Tôi tên là Dung

H: Họ gì ạ?

Đ: Võ Đình Dung

H: Anh Dung bao nhiêu tuổi ạ?

Đ: Năm nay 57

H: Gia đình anh chị ở đây có 2 anh chị, có các con ở cùng không?

Đ: Các con đi xa, đi làm hết rồi

H: Thế đây là 2 đứa cháu? Đây là cháu nội hay cháu ngoại?

Đ: Đây là 1 cháu ngoại, còn kia là cháu hàng xóm.

H: Vậy là anh chị ở nhà trông 1 cháu ngoại, còn các cháu đi làm ăn xa hết.

Đ: Vâng

H: Gia đình mình có nhiều ruộng không anh?

Đ: 1 mẫu

H: 1 mẫu ruộng mà các cháu đi xa hết, anh chị làm sao làm được?

Đ: Cũng đơn giản thôi

H: Nếu tự anh đánh giá thì gia đình mình thuộc loại gì trong thôn?

Đ: Bình thường.

H: Anh có làm công tác gì ở thôn không?

Đ: Em làm bên cụ chiến binh, trước làm bên thôn đội nữa, nhưng giờ thì thôi rồi.

H: anh công việc chính vẫn là làm ruộng chứ?

Đ: Vâng

H: Thế chị nhà có làm được không?

Đ: Chị chủ yếu làm nội trợ ở nhà.

H: Thế đến vụ cấy gặt thì nhà mình có phải thuê ngoài không?

Đ: Thuê chứ.

H: Ở đây mình thuê người, 1 ngày công được bao nhiêu?

Đ: Ngày công là 200.000 đồng

H: 200.000 đồng thế có ăn trưa không?

Đ: giờ cấy là tăng lên 250.000 đồng rồi, 1 bữa cơm trưa. Đi làm công bình thường thì 200.000 đồng, nhưng đi cấy thì 250.000 đồng.

H: Thực ra thu hoạch từ lúa bây giờ thấp vì mình phải đầu tư nhiều và năng suất không cao, mà thuê công cao thế thì ăn thua gì?

Đ: Dạ, thì trồng lúa chủ yếu để chăn nuôi, may ra thì...

H: Theesnhaf mình có nuôi bò không anh? Chắc là có vì thấy nhiều rom thế này.

Đ: Có, cả trâu, cả bò.

H: Cả trâu, cả bò là bao nhiêu con?

Đ: Giờ còn 2 con mẹ.

H: 2 con mẹ thôi, 1 trâu, 1 bò?

Đ: Vâng.

H: 2 con cứ để con ra là bán. Thế ai chăn nuôi?
Đ: Chủ yếu là tôi, còn nội trợ là vợ tôi
H: Chủ yếu là bà xã thôi, bà xã là nội trợ và trông cháu còn làm vườn và nuôi cháu thôi. Tôi thấy nhà mình có máy sát đúng không?
Đ: Máy cày
H: Máy cày thì tốt rồi. Lúc mà cày thì anh có thể dùng máy cày cày được.
Đ: Máy cày để cày ải đất thôi.
H: Anh có cày thuê được cho ai không?
Đ: không, chỉ làm cho nhà thôi.
H: năm nay nhà mình lụt lên đến đâu?
Đ: Chỉ lụt đến ngoài vườn thôi
H: Nhà mình còn có 1 cái ao nữa, lúc này thấy chị nhà bảo nó ngập đến sân này. Còn cái nhà này có bao giờ lên đến nơi không?
Đ: Nhà này thì có năm 2010 là lên đến nơi.
H: 2010 là ngập đến nhà. Đến chỗ nào anh?
Đ: 30 phân
H: 30 phân trong nhà?
Đ: vâng
H: Anh ở đây bao lâu rồi?
Đ: Ra đây từ năm 84
H: Thế trước kia là ở đâu ạ?
Đ: Trước kia ở trong thôn trong 6 năm
H: Thôn này là ngập nhiều nhất?
Đ: Thôn này thì ngập cũng thế thôi.
H: Ngày xưa các cụ có kể chuyện gì về việc hình thành thôn này không?
Đ: Lịch sử thôn làng thì không.
H: Theo quan sát của anh địa phương mình thường chịu ảnh hưởng của lũ lụt, ngập mặn như thế nào? Cách đây 10 năm, năm 2000 – 2003 bão lũ ảnh hưởng đến địa phương mình như thế nào, và bây giờ thì nó như thế nào?
Đ: năm 2000 về đây thì thường là bão gió, càng ngày thì hiện tượng là mưa nhiều. Xâm nhập mặn, ở đây chỉ năm nào hạn lớn thì có nước mặn lên, hơi hơi mặn. Khi nào hạn lớn, cường độ nước lên thì có mang thêm nước mặn.
H: 10 năm trước có không?
Đ: Trước đây, chủ yếu sử dụng máy bơm nên cũng không để ý lắm đến. Sau này khi sử dụng bơm để bơm nước vào mạ thì mới để ý.
H: Thế còn bão lũ, anh thấy mấy năm trở lại đây hiện tượng bão lũ thế nào? Khoảng cách từ 10 năm cho đến bây giờ thì sao?
Đ: Bão thì ở đây có định hướng là sau khi có gió cấp 8, cấp 9. Mấy năm nay có hiện tượng bão nhiều ảnh hưởng chủ yếu đến vùng Cẩm Xuyên, Cẩm Bình còn vùng này nói chung chủ yếu là mưa thôi, thế còn gió thì đỡ hơn, bão so với năm nay thì đỡ hơn nhiều
H: Tức là anh thấy là, bây giờ so với 10 năm trước thì anh thấy hiện tượng thủy tai ở đây có tăng nên không?
Đ: Thiên tai nói chung là bão nhiều, lượng gió vẫn tăng nên, so với trước thì cũng bão nhiều song lượng gió cũng lớn nên
H: Thế địa phương này mà cụ thể gia đình mình đã bị ảnh hưởng như thế nào? Ảnh hưởng về đời sống, sản xuất như thế nào?
Đ: Nói chung là mùa hè thu thì vẫn có ảnh hưởng, lúa của nhân dân ngoài đồng cũng bị thiệt hại khi thu hoạch, phơi phóng rơm rạ, lúa má, bây giờ nói đến làm rộng chủ yếu là chăn nuôi, khi mà gặp thời tiết mưa gió thì bị hạn chế

- H: Tức là mưa thì mình không phơi được để nó ẩm thì sẽ bị hỏng?
- Đ: Còn tất nhiên lúa cũng kém đi
- H: Năm nay nhà anh có bị ảnh hưởng lúa gì không?
- Đ: Không, năm nay thì lụt muộn nên nói chung là nhân dân người ta đưa về được, trước đây không chủ động được cái nước, bây giờ hợp tác xã chủ động được nước thành thử cơ cấu thời vụ chủ động được thành thử thu hoạch sớm hơn bão
- H: Thóc thu được về rồi?
- Đ: Vàng
- H: Còn rom dạ thì có thu được về không?
- Đ: Nói chung cũng ổn rồi
- H: Thế năm 2010 thì sao anh? Lụt to thế thì gia đình anh bị ảnh hưởng như thế nào?
- Đ: Lúa trong nhà mát, lụt vào nhưng nói chung so với mức độ, công tác chuẩn bị được thành thử đón được lượng mưa. Ngày trước chưa chủ động còn bây giờ thì nhân dân có kinh nghiệm khi lúa về thì người ta kê cao nên
- H: Thế trong quá trình sản xuất cũng như đời sống thì anh có áp dụng kinh nghiệm dân gian của ông cha để lại không? Ví dụ anh có biết kinh nghiệm gì để đón mưa, biết mưa nhiều ít, ngập lụt nhiều hay ít mình căn cứ vào các hiện tượng gì của tự nhiên?
- Đ: Không, thực chất mà nói thì cũng đúng, bây giờ khác, trước đây bảo là năm nào cây ke mà đổ nên thì bão nhưng giờ cái đó không theo quy luật nữa. Bão gió bây giờ cũng thất thường
- H: Anh có tin vào những kinh nghiệm dân gian không?
- Đ: Không cái đó thì không
- H: Thế ông bà không truyền lại à, anh có nghe bố mẹ mình truyền lại à?
- Đ: Kinh nghiệm không phải
- H: Người ta còn bảo là bắt được con cá mà trứng nó thế thì bão anh có biết không?
- Đ: Chỉ có mưa thôi, hấn cũng sinh theo thời gian, thời tiết thôi, cá trứng già thì mưa
- H: Anh thấy có đúng không?
- Đ: Cái này thì dân thuyền họ nói thì cũng thường thường
- H: Có người thì bảo rằng năm nào mà có cầu vồng thì lụt ít, lụt to hoặc cây chanh nó nhú mầm mới thì mưa,.. mọi người kể rất nhiều kinh nghiệm, thì anh có biết kinh nghiệm gì không?
- Đ: Không, áp dụng khoa học
- H: Năm 2010 có cơn lụt đấy thì trong làng, trong thôn mình có dự báo gì không, các ông, bà trong làng có dự báo gì về trận lụt to đó không?
- Đ: Cái này thì thường dự báo ở trên loa đài, TV, trước đây thì ngồi chờ mưa còn bây giờ người ta không còn chờ mưa, người ta chủ động về các phương tiện máy móc, bơm nước, chạy trước mưa lụt cả. Tháng 8, 9 hầu như bao giờ cũng mưa lụt vào tháng 8, 9 âm lịch, bây giờ người ta không làm cây lúa vượt qua tháng 8, 9 nữa mà người ta làm cây lúa ngắn ngày giải quyết trước.
- H: Mưa lụt bây giờ đến muộn hơn? Theo như anh nói người dân cũng vẫn căn cứ vào kinh nghiệm tự nhiên đấy chứ để mà mình là sao để mà sản xuất và thu hoạch cho nó kịp trước mưa lụt đúng không?
- Đ: Tháng 8, 9 bao giờ cũng có mưa lụt cái quy luật đó có thể chậm hơn nhưng không thay đổi và vẫn có, năm nào cũng vậy
- H: Thế nhà anh thì về kế hoạch sản xuất có thay đổi để ứng phó được với thời tiết như vậy không?

Đ: Cái đó là quy trình chung của cả huyện, tỉnh cho đến địa phương, bây giờ áp dụng theo khoa học, có theo lịch cả, làm cây lúa ngăn ngày và thời gian trước, mình gặt xong là phải cấy ngay bởi vì bây giờ mạ nó bắt trước rồi, gặt xong là phải cấy ngay để về trước lụt

H: Cấy xong thì lại đợt lụt sau thì mình thu được lúa về rồi. Anh có thể cho biết xem là mức độ thiệt hại đối với gia đình nhà anh do tác động của baooc lụt như thế nào? Thiệt hại về đất đai, trồng trọt, chăn nuôi,..các hoạt động của cuộc sống hàng ngày bị ảnh hưởng như thế nào thì anh có thể kể cụ thể? Năm nào cũng bị như thế đúng không?

Đ: Năm nào mưa gòi nhiều thì mình phải chăn nuôi, mưa gió nhiều thì cây cỏ, trâu bò bị hạn chế ăn uống, sinh sản kém đi thành thử năm nào cũng bị thiệt hại về chăn nuôi

H: Thế còn đất ruộng của anh có bị ảnh hưởng không?

Đ: Không, đất ruộng thì nói chung là không ảnh hưởng gì lắm

H: Có bị nước mặn nó vào không?

Đ: Không

H: Thế còn trồng trọt, cây lúa, rau màu củ mình có bị ảnh hưởng không?

Đ: Bây giờ những cái lụt này nó vào sau nên đất trồng cả, chủ động được con nước, đưa nước vào trước để tránh nước mặn

H: Trồng lúa vụ hè thu thì mình có thể thu được về trước lụt thế còn vụ đông trồng rau màu thì mình có bị ảnh hưởng không?

Đ: Thời tiết không mưa gió lụt lội thì người ta có thể trồng màu để vừa tránh cho cỏ khỏi nên

H: Thế nhà mình có trồng không?

Đ: Nếu thời tiết thuận thì có làm

H: Trồng gì ạ?

Đ: Trồng khoai, cải, nếu mưa gió nhiều thì không trồng được

H: Nếu mưa bão thì trồng khoai, trồng cải có bị ảnh hưởng không?

Đ: Bị tàn phá

H: Thế cuối cùng thành ra mình không trồng được, đối với đời sống gia đình nhà anh thì cụ thể lụt, bão đến thì gia đình nhà mình như thế nào? Bị ảnh hưởng như thế nào?

Đ: Cũng thường thôi, trước đây không chủ động được thì mưa gió vào thì cũng bị ảnh hưởng, bây giờ có kinh nghiệm rồi, chỉ có con trâu con bò thì không thả được thôi

H: Khi lụt thì trâu, bò nhà anh ở đâu?

Đ: Lụt lớn thì cho ra ngoài chân đê

H: Thế còn bây giờ thì chuồng nó cao rồi, những ngày mưa lụt thì không thả được, thế còn đời sống hàng ngày như sinh hoạt, đun nấu, tắm rửa... thì chắc chắn cũng bị ảnh hưởng chứ, nước sạch thì sao?

Đ: Bây giờ cũng có bể chứa nước sạch nên nếu lụt xuống không sao

H: Thế lúa anh để đâu?

Đ: Bỏ vào cái sập kê bên ngoài

H: Mình phải kê cao nên mình để, lúc bị lụt thì có phải bê vào trong nhà không?

Đ: Không, chỉ phải kê thêm mấy chục phân trong đợt lũ lịch sử, còn lại thì không lo.

H: Mình yên tâm là không bị ướt

Đ: Mưa mây cũng không sợ

H: Thế thì những cái lần mưa lụt như thế thì gia đình mình phải chuẩn bị những cái gì?

Đ: Lương thực say trước khoảng một tháng

H: Mỗi một đợt như thế thì mình cần phải có bao nhiêu tiền để mà duy trì được cái cuộc sống trong lụt?

Đ: Nói chung bây giờ những cái đó là thường xuyên rồi, không lúc nào thiếu những cái đó

H: Nhưng đúng vào cái dịp lụt đó mình cần phải chuẩn bị bao nhiêu tiền để có thể chuẩn bị các thứ tạo cuộc sống trong một tháng

Đ: Vẫn thế thôi, trừ trường hợp bão lớn vào thôi

H: Tôi thấy nhà anh có cái thuyền ở ngoài, lúc đầy thì dùng thuyền đi à
Đ: Không dùng để chở phân thôi
H: Thế còn nếu mà bị ngập thế này mà mình muốn đi mua sắm cái gì thì làm sao, đi bằng phương tiện gì?
Đ: Không bị ảnh hưởng lắm
H: Chỗ đăng nhà văn hóa thôn thì có vẻ trũng hơn à?
Đ: Không, đó cũng như đây thôi
H: Nhà anh thôi thấy có vườn rộng thế có đủ rau để ăn không
Đ: Có
H: Nhưng nó ngập thì có chết không
Đ: Không rau thì thường sau bão người ta mới làm,
H: Nhà mình còn nuôi cả gà nữa, ở nhà anh thì có vấn đề lắm về việc chuẩn bị đồ ăn thức uống, mình có thể chủ động được nhưng mà còn trong lụt thì cũng rất nhiều nhà gặp khó khăn, nhà mình có khi nào phải hỗ trợ giúp đỡ ai không, ví dụ cho vay, cho mượn, cho họ đến trú tạm ở nhà mình hoặc giúp họ mua sắm các thứ?
Đ: Cái đó thuộc về tình cảm dân địa phương đây rồi, sau bão họ có phong trào giúp nhau, nhà nào mà có bị cây cối va trạm nhà cửa, kê kích lúa má còn thấp thì họ có thể đến giúp
H: Mọi người có giúp nhau trước lúc cơn bão nó đến không?
Đ: Không cần phải giúp nữa, họ có công tác chuẩn bị cả rồi
H: Có những nhà rất là nghèo thì làm sao mà có tích trữ cho những ngày lụt bão
Đ: Ngày nào họ cũng đi chợ, họ tự túc, họ chăn nuôi
H: Việc chuẩn bị tiền, mua sắm các thứ cho những ngày bão lụt như thế thì nhà anh có đủ không hay phải đi vay?
Đ: Có nhiều thì dùng nhiều, có ít thì dùng ít
H: Thế còn các nhà nghèo người ta có phải đi vay không
Đ: Không, người ta có
H: Thế anh thì anh có trực tiếp giúp đỡ các gia đình khác nào không, ví dụ họ đến đây để trú, nhờ hoặc vay mượn của mình tiền, gạo hoặc thóc? Anh có giúp được nhà nào không
Đ: Cái đó thì nói chung là có, đi kê thóc cho các nhà thấp, nhà mình thì phải kê sau thôi
H: Việc đi giúp đỡ là do ở thôn người ta huy động à?
Đ: Nhà cao thì kê sau, nhà thấp thì kê trước
H: Tức là trong dân cư mình đã có đội như thế rồi, đến ngày đó mình phải đi?
Đ: Vàng, leo đơn, ông bà giá cả, thấp thì người ta đến trước
H: Sau mỗi đợt bão lụt như thế thì cũng có nhà thiệt hại nhiều, có nhà thiệt hại ít thì ở đây người ta có tinh thần quyên góp để trợ giúp lẫn nhau, mình có phải quyên góp đi ủng hộ những nơi nặng hơn không?
Đ: Có chứ, ủng hộ ngày lương, làng xóm ủng hộ công sức
H: Anh có lương không?
Đ: Có nhưng ít
H: Lương gì?
Đ: Lương thương binh, trước đây ở bộ đội
H: Vào những đợt bão lụt như thế thì chính sách hỗ trợ của chính quyền địa phương đối với người dân như thế nào? Có những chính sách hỗ trợ không, có thể về vật chất hoặc tinh thần, công sức?
Đ: Trước đây, năm 2010, chủ yếu là cả nước hỗ trợ gạo mì tôm, những cái đó đều về tận tay người dân cả, chính sách chung, nhưng cơ bản là công tác tổ chức của thôn xóm cho đến xã
H: Xã có chính sách nào, ví dụ như là xã gia quy định nhà nào bị thiệt hại thì sẽ được hỗ trợ gì...có không?
Đ: Trong xã thì không, bây giờ nguồn thu của xã

H: Hoặc bây giờ có lụt bão sẽ có những cái nguồn cứu trợ bên ngoài vào thì xã có chính sách phân bổ như thế nào?

Đ: Có chứ, tùy theo mức độ nặng nhẹ, lụt sâu hay lụt cạn

H: Thì để hỗ trợ cái gì?

Đ: Gạo

H: Những người nào lụt sâu thì được hỗ trợ nhiều gạo hơn à?

Đ: Lụt sâu thì nhiều hơn, hai nữa là già cả leo đơ

H: Anh thấy là sự hỗ trợ của xã có kịp thời không?

Đ: Kịp thời chứ, mặt trận thôn đây họ cũng giải quyết luôn

H: Có công bằng không?

Đ: Có chứ, cũng có sự chênh lệch thôn này, thôn kia, tính theo hộ gia đình để phân phát về

H: Tức là mức độ lụt sâu, lụt cạn là ở đây không rõ rệt nên là chính sách hỗ trợ là như nhau, là do ở thôn đưa nên?

Đ: Xã cấp về thôn, sau đó ở thôn mới xét, ai hoàn cảnh khó khăn sẽ được hỗ trợ nhiều hơn

H: Tôi muốn biết ở đây cái mức độ tham gia của cộng đồng trong các chính sách phòng chống thủy tai của địa phương, thí dụ như là người dân có tham gia có ý kiến với cả thôn và xã về cái việc thay đổi lịch sản xuất, chẳng hạn như là nếu theo đúng lịch thì có thể lụt nó lại vào mà lúa lại chưa chín chẳng hạn thì dùng giống ngắn ngày, thu hoạch được về nhanh trước lụt thế thì những cái đó thì người dân có được tham gia vào ý kiến với thôn hoặc xã không?

Đ: Có chứ, họ bàn ý tưởng sau đó thống nhất thực hiện thôi thành thử ra cái đó có mối liên quan, khi thiệt hại thì không anh nào trách anh nào được, cái thống nhất đó ai cũng biết

H: Đối với những chính sách như là phòng chống bão lụt ý thì người dân có tham gia ý kiến, có thể không tham gia trực tiếp với xã, thông qua các đoàn thể như hội cựu chiến binh hoặc hội nông dân hoặc hội phụ nữ để đưa ra các ý kiến hỗ trợ người dân đi giúp nhau, có ý kiến góp ý về các chính sách hỗ trợ người dân?

Đ: Không, cái đó nói thật với chị chứ bây giờ công tác tuyên truyền vận động tổ chức tương trợ giúp đỡ lẫn nhau

H: Theo anh thì để người dân và chính quyền địa phương có thể ứng phó tổ trước tác động của thủy tai thì ở đây cần được hỗ trợ những cái gì?

Đ: Nói thật bây giờ với chị chứ người ta khoán gọn cả rồi, tổ chức tuyên truyền vận động làm đúng theo chủ trương của đảng, theo lịch thời vụ, thì dịch vụ đến rồi cứ thế mà thực hiện thôi

H: Theo anh thì thí dụ như người dân ở đây có cần được cung cấp thông tin một cách chính xác về bão lũ để mà kịp thời ứng phó không?

Đ: Ở đâu người ta cũng cần, khoa học mà, báo trên truyền thanh, thông tin để người dân có công tác chuẩn bị

H: Thế mọi người ở đây tìm các nguồn thông tin từ đâu?

Đ: Chủ yếu là truyền thanh của xã, TV

H: Truyền thanh họ thông tin những cái gì ạ?

Đ: Nói thật với chị là truyền thanh chưa kịp báo thì họ đã lằm được rồi, họ cần cái gì là họ theo rồi được rồi

H: Thế thì thông báo trên loa truyền thanh thì họ thông báo những cái gì?

Đ: Truyền thanh nói chỉ vào mùa mưa bão, thông báo liên tục đến cho dân mang tính chủ quan thôi, tin bão gần, bão lớn, người ta đồn đoán liên tục để cho dân có công tác chuẩn bị, cây cối chặt, tía cảnh...

H: Thế nhiều khi thông tin trên TV có đúng không?

Đ: Hầu như là chính xác, khoa học người ta đã nghiên cứu

H: Thế còn trong thời gian đó loa của xã phát liên tục

Đ: Bão gió lớn, kịp thời nhắc nhở để cảnh tỉnh người dân không lơ là

H: Về sản xuất ở nhà anh trong những năm gần đây thì anh có phải thay đổi kế hoạch sản xuất, giống má, đầu tư cho đất đai không?

Đ: Giống thì năm nào cũng phải thay đổi giống mới, giống ngắn ngày
H: Mình phải lấy giống mới từ hợp tác xã đúng không?
Đ: Vâng
H: Thế mình có thể tự thay đổi được không?
Đ: Cái đó mình phải đăng kí với hợp tác xã, hợp tác xã người ta liên hệ với công ty giống cây trồng
H: Giống ở mỗi nhà tùy chọn hay tất cả giống nhau?
Đ: Về cơ bản thống nhất một trong vài loại giống đó
H: Tức là mình thống nhất một trong vài loại giống họ đưa về và mình làm? Thế thì khi làm phải theo hiệu lệnh của xã à, ví dụ ngày này thì bóc mà này kia...?
Đ: Cái này thì theo lịch chung của xã
H: Thế anh thấy cái lịch đấy có phù hợp với tình hình thực tế không, có bao giờ sớm quá hay muộn quá không?
Đ: Cái đó phải phù hợp chứ chị, có ban chỉ đạo thống nhất từ trên rồi, xuống đến thôn cứ vậy thực hiện thôi
H: Nhưng cái lịch đó thì người dân có được hỏi ý kiến không?
Đ: Có ban chỉ đạo ở trên, ra lịch xong rồi quay về đây rồi về tận xã viên
H: Ý tôi muốn hỏi là khi người ta xây dựng cái lịch đó người ta có hỏi ý kiến xã viên không?
Đ: Người dân chỉ có thực hiện theo lịch đó là thắng lợi thôi, lịch mang tính chất đại trà, anh đừng có mang tính chất làm riêng, làm riêng là mất
H: Tại sao làm riêng lại mất?
Đ: Lịch cơ cấu rồi, có tính thống nhất nên bao giờ cũng thắng lợi, lịch người ta đã ngồi trên đó người ta nghiên cứu rồi nên mình chỉ có áp dụng theo lịch cho đúng ngày thôi, chậm hay sớm là mình mất
H: Lịch đó phù hợp đúng không?
Đ: Vâng
H: Cảm ơn anh nhé.

Kết thúc.